

европским земљама, коме посебан замах даје вршење уставносудске контроле, има за последицу три важне ствари: (1) да је уставно право постало фактор који сједињује досада доста аутономна подручја појединих грана права у кохерентан (јединствен) правни поредак; (2) напуштено је уврежено становиште да су судије само закон који говори, те да им је забрањена непосредна примена устава и креативност тумачења, полазећи од уставних начела и одредби, (3) да не постоји више тако ортодоксна деоба овлашћења између уставног суда и редовних судова. Дуго је становиште у доктрини, односно пракси редовних судова било да „одређени закони у мањој или већој мери творе самостална, аутономна подручја права која одликују различити извори права и различити начини и поступци доношења судских одлука (нпр. приватно право, кривично право, управно право, радно право и друго). Ранији председник УС Мађарске L. Solyom својевремено је истакао да „увек наглашавамо то да смо активисти у одређеним доменима, нпр. у домену основних права, где се суд не устручава да одлучује о тешким случајевима. За разлику од тога, уздржани смо и прибегавамо самоограничењу када су у питању проблеми који се односе на политичку структуру“.

6.

Досадашњу праксу и рад уставних судова и у вршењу уставног надзора судске власти осим позитивних оцена прати и подужи списак критика и приговора. Уставном судству се, између осталог, приговара: за „повећани активизам“ у односу на судску власт, тј. „да су претерано суздржани“, „веома кооперативани (предусретљиви)“, па и „бојажљиви“ кад су у питању акти политичке власти (а посебно извршне), да „своју снагу и моћ“ показују према судовима, односно судској власти; „да сувише често и сувише дубоко задиру у одлуке редовних судова“; да им је постало омиљено овлашћење „касирања“ правноснажних судских одлука, па и највишег (врховног) суда; да су постали нова судска инстанца – трећег (четвртог) степена, да су „присвојили функције врховних (касационих) судова“, јер су почели да „уједначавају праксу редовних судова“; да су доношењем тзв. интерпретативних одлука такође преузели улогу не само највишег суда, већ и самог законодавца, за шта по уставу немају овлашћење; да противно уставу и закону нарушавају независност судова обавезујући их како да „одлуче“; те да покушавају да „своје оцене, односно правна схватања“ утврђена у образложењу одлука прогласе правно обавезним, а кад то не успевају да их тада стављају у диспозитив и изричито обавезујући судове да поступају сагласно „његовим оценама“ и становиштима, а не по уставу и закону; да „упућује“ редовне судове да противправно користе своја овлашћења.

Метод поништавања и касирања одлука врховних судова, посебно ако то постане честа активност уставних судова, сам по себи се у упоредном праву није показао као делотворан начин заштите људских права, Углед и